

**ACADEMIA ARTELOR TRADIȚIONALE DIN ROMÂNIA:
UN PROIECT ÎNTRE IDEAL, DEZIDERAT
ȘI RECUNOAȘTERE OFICIALĂ
ACADEMIA ARTELOR TRADIȚIONALE DIN ROMÂNIA,
ELOGIU ADUS FRUMUȘETII SIMPLITĂȚII**

drd. Ada Maria POPA

Motto:

*„Bucuria trăirii în simplitate poate fi înțeleasă din
libertatea și rodnicia pe care o câștigă omul.
Omul simplu este o făptură vie;
este o făptură originală de mare plinătate și echilibru interior.”
Ernest Bernea, *Îndemn la simplitate**

Avem bucuria de a scrie eseu despre țăranul român, acest izvor de viață trăită în frumusețea simplității.

Prin atitudinea promovată de Muzeul „ASTRA” în dezvoltarea Academiei, dedicate, în totalitate, artistului popular, țăranului autentic, se dorește salvarea, păstrarea și promovarea acestui tezaur uman viu, demn de încadrarea lui în cea mai înaltă categorie de valori culturale.

„Academia Artelor Tradiționale din România” este forumul național de recunoaștere și cinstire a celor mai valoroși și reputați creatori și interpreți de artă populară, aleși de cei mai buni specialiști din domeniul etnologiei și folclorului.

Creatorii reprezintă toate regiunile țării, provin din toate mediile sociale și etnice ilustrând, totodată, toate genurile de creație artistic-populară.

Structura „Academiei Artelor Tradiționale” cuprinde secțiunile: Arte literare – poeți, naratori populari, Arte muzicale - rapsozi populari și interpreți vocali și instrumentali, Arte ludice – coregrafi, Arte plastice - meșteșugari și artizani populari, Arte mecanice - meșteri constructori și artefactori de geniu din toate domeniile civilizației populare tradiționale.

Primiriile în „Academia satului tradițional” din România, prin organizarea „Zilelor Academiei Artelor Tradiționale din România”, nu se constituie în manifestări „festiviste”, ci au un caracter științific, cultural și exponențial-demonstrativ. Creatorului îi este omagiată activitatea de o viață, revelându-se: respectarea tradiției, autenticitatea și creativitatea (inovațiile adoptate), dar și utilizarea procedeelelor tehnice și a instrumentarului tradițional, perpetuarea modelelor și structurilor morfo-tipologice, cât și a registrului stilistic-decorativ ale produselor, pe coordonatele integrării tradiției în realitățile prezentului.

Editarea *Albumului Academiei Artelor Tradiționale din România* a fost unul dintre obiectivele principale ale programului de valorificare a „tezaurelor umane vii”.

Albumul este primul de acest gen din România, cuprinzând, spre exemplu, în cazul meșteșugarilor tradiționali, informații generale despre formarea și evoluția meșteșugarului (artizanului), despre organizarea atelierului său, despre „școala” căreia îi aparține, sau pe care a înființat-o (aproape toți membrii Academiei fiind „dascăli”

pentru pruncii din sat, dornici să le continue meșteșugul), despre participarea la târgurile tradiționale sau moderne, despre premiile și distincțiile obținute.

Catalogul de colecție al „Academiei Artelor Tradiționale din România” se dorește a fi o prezentare a membrilor academicieni, meșteri și creatori populari, integrați în secțiunile artelor plastice, arte religioase, arte muzicale, arte literare, arte ludice, arte mecanice, arte culinare.

Catalogul, pe lângă repertorierea unei colecții valoroase de „tezaurer umane vii”, a unui patrimoniu imaterial demn de a fi cunoscut publicului-vizitator-cititor, iubitor de artă, mai conține și un discurs al imaginii, semantic coagulant.

Asemenea unui album de prezentare a unei colecții de „bijuterii vechi de argint”, acest catalog este conceput ca un jurnal de patrimoniu imaterial oglindit într-un jurnal al patrimoniului material.

Personalitățile alese pentru a fi enumerate în paginile interioare ale catalogului sunt membrii activi și decedați ai „Academiei Artelor Tradiționale din România”: numele, localitatea de proveniență, meșteșugul, câteva caracteristici de personalitate artistică.

„Tezaurer umane vii” – academicienii satului și țăranelui român, își găsesc în tăcerea imaginii, buna-rostire sau conturarea semantică, radiografiile în obiecte de colecție, patrimoniu al costumului popular sau fragmente textile.

Caractere și personalități, fără număr de inventar sau o înregistrare strictă în ample curriculum vitae, sunt uneori fotografiate prin flash-uri puternice de culoare și decorațiune, fragmente de costume populare.

Se renunță la scrierea frazeologică, alegând mesajul imagistic, traiectoria antropologică, analiza fenomenologică.

„Academia Artelor Tradiționale” devine un pretext al metaforei de introspecție antropologică, patrimoniul imaterial împletindu-se armonios cu patrimoniul material.

Programul „Tezaurer Umane Vii”, promovat și dezvoltat de UNESCO, este un întreg Muzeu „imaginar”, parafrazându-l pe André Malraux, patrimoniul uman, cel imaterial, al personalității vii artistice, circumscriind patrimoniul material, al muzeelor de colecție. Statutul „Academiei Artelor Tradiționale din România” este publicat în centrul lucrării, segmentând într-o anume manieră discursul, aparent labirintic, asemenea unui intermezzo.

Academia Artelor Tradiționale din România se poate defini, în câteva cuvinte, ca fiind și un proiect, care a pendulat, de-a lungul anilor, între ideal, deziderat și recunoaștere oficială.

În anul Capitalei Culturale Europene s-a săvârșit reuniunea inaugurală a Adunării Generale a Academiei Artelor Tradiționale din România.

În perioada 11-12 august 2007, a avut loc reunirea într-o Adunare generală a membrilor Academiei Artelor Tradiționale din România, cu membrii Academiei Române, ce a reprezentat un moment de excelență al culturii moderne românești, marcând dialogul constituit, într-o premieră europeană, între valorile exponențiale ale subsistemului culturii scrise și cele ale culturii orale, adevărata cheie de boltă a culturii naționale, sub menirea tutelară a Academiei Române, de for cultural suprem, reprezentativ la scară națională, chemat să evidențieze, să recunoască și să recompenseze, moral, autenticele valori ale culturii populare, să încurajeze continuitatea valorilor în numele Tradiției, prin noile generații și să le proiecteze în conștiința culturii universale ca mărci ale identității noastre etno-culturale.

Vreme de cincisprezece ani s-a așteptat acest adevărat „botez” (recunoaștere oficială) al academiei satului românesc inspirată de memorabilele *Discursuri de Recepțiune* ale lui Lucian Blaga și ale lui Liviu Rebreanu, iar anul 2007 a deschis porțile recunoașterii și rodnicei comunicări dintre cele două structuri academice.

Academia Română a acceptat tutelarea academiei subsistemului culturii orale.

Grădina ideatică a Muzeului în aer liber din Dumbrava Sibiului, care se înscrie într-o parafrază contemporană a miraculoasei Grădini antice a lui Akademos, s-a dovedit, încă o dată, a fi cel mai binefăcător spațiu de dialog între cele două culturi, aulică și populară, între valorile civilizației tradiționale și contemporane.

Domnul Președinte al „Academiei Române”, Acad. Ionel Haiduc spunea într-o alocuțiune la Biserica din Dretea, județul Cluj, monument al Muzeului „ASTRA”: „Păstrarea tradițiilor populare este o datorie și o obligație a noastră, a tuturor, pentru că în lumea aceasta a globalizării, există riscul și pericolul ca identitatea națională, nu numai a românilor, ci și a altor popoare să se șteargă treptat.

Suntem supuși, tot timpul, unui asalt al noilor așa-zise culturi: cultura Coca-Cola este puternică și mătură totul în cale, iar România cu ce poate să participe la globalizare și la integrarea europeană, ceva care să o reprezinte și care să fie fără egal?

Înainte de toate, cred în cultura populară, pentru că industrie, știință, comerț, arte fac și alții, dar cultura populară este unică, are un specific al său, care este inegalabil.”

Meșterii și creatorii populari, consacrate personalități ale satelor și comunităților de origine, primiți în Academia Artelor Tradiționale din România, au avut posibilitatea etalării propriilor creații într-o expoziție vie, un fir ariadnic, bun conducător în periplul Recunoașterii.

Rămân mărturie cuvintele domnilor academicieni Ionel Haiduc și Florin Gheorghe Filip, scrise în cartea de impresii a muzeului: „Cu prilejul Zilelor Academiei Artelor Tradiționale am vizitat Muzeul din Dumbrava Sibiului. Auzisem despre acest muzeu, dar ce am văzut a depășit toate așteptările. Ce a realizat aici Directorul General Corneliu Bucur este absolut remarcabil. Prima dată am călcat în Dumbrava Sibiului în anii copilăriei. Am locuit în Sibiu în timpul refugiului, între 1940-1945, când părinții mă aduceau uneori „la iarbă verde”. Vizita mi-a trezit amintiri de demult... Academia Artelor Tradiționale face un lucru minunat cultivând tradiția culturală românească, amenințată de vremurile postmoderne. Sinceritatea, devotamentul, lucrul bine făcut și un suflet caracterizează activitatea acestei academii.

Doresc succes deplin celor, care s-au angajat, de bună voie și nesiliți de nimeni, în acest efort admirabil. (Acad. Ionel Haiduc, Președinte al „Academiei Române”)

„Muzeul acesta impresionează, bucură, te face să te simți mândru că ești român. E o bijuterie și în același timp un monument al culturii tradiționale românești.

Felicitări și recunoștință celor, care îngrijesc și dezvoltă acest muzeu.” (Acad. Florin Gheorghe Filip)

Alocuțiuni au fost ținute și de domnii prof. univ. dr. Gheorghe Pavelescu și prof. univ. dr. Ilie Moise, președintele Institutului de Cercetări Socio-Umane, din Sibiu.

Dintre membrii Academiei Artelor Tradiționale din România au cuvântat domnii Ionică Stepan, Nicolae Purcărea, Nicolae Diaconu, Mircea Lac, doamnele Adela Petre, Olivia Tima, Lucia Todoran, Maria Constantinescu, Valeria Peter Predescu, Valeria Arnăutu, Florica Ungur.

În ședința Academiei Artelor Tradiționale din România, din data de 12 august 2007, a fost ales prezidiul academic, în urma votului, format din președinte prof. dr. Corneliu Ioan Bucur, vicepreședinți Nicolae Purcărea și Valeria Peter Predescu, cenzori Cornel Sitaru, Nicolae Diaconu și Lucia Todoran.

Una dintre surprizele oferite, în semn generos de bun augur, de către Muzeul „ASTRA”, fericitul amfitrion, întregii pleiade de oaspeți de seamă, așteptați la celebrarea Zilelor Academiei Artelor Tradiționale, a fost broșura dedicată „academiei satului și țăranului român”.

Reuniunea Adunării Generale a Academiei Artelor Tradiționale din România a fost un pelerinaj al bucuriei spiritului și dialogului fratern.

Zilele Academiei Artelor Tradiționale, cel mai de suflet proiect născut în piramida „Tezaurului Umane VII”, s-au dovedit a fi un remarcabil succes, încununat de lumina botezului ideatic.

În anul 2007, pe parcursul a mai multor ediții, organizate în cadrul celorlalte manifestări integrate întregului sistem „Tezaur Umane VII”, au fost primiți ca și membri ai Academiei Artelor Tradiționale din România următorii creatori meșteri populari: Simion Cojocariu, rotar și dulgher din Ocna Sibiului, Ioan M. Lungu din Rășinari (post mortem), Ana Meda, țesătoare, din Caraș-Severin, Valeria Arnăutu, interpretă de muzică populară, Iosif Ghemant, violonist din Gherla, județul Cluj.

Zilele Academiei Artelor Tradiționale din România au reprezentat unul dintre marile succese ale Muzeului „ASTRA” din anul 2007.

În anul următor, în 2008, au continuat să se desfășoare Zilele Academiei Artelor Tradiționale din România.

În 18 mai 2008, în cadrul vernisajului expoziției „Praznic și icoană. Luminile din sat...”, deschisă înspre vizitare la Casa Artelor, au fost primite în cadrul Academiei Artelor Tradiționale din România doamnele Lucia Nica, recunoscut iconar și artist plastic din Sibiu și doamna Marilena Suci, iconar, de asemenea, dar din Sebeș-Alba.

În perioada 28-30 iunie 2008, în Maramureș, în localitatea Bogdan-Vodă, i s-a acordat Diploma de membru academician domnului Vasile Deac, la secțiunea, nou înființată, de istorie culturală. A continuat manifestarea în localitatea Bârsana din Maramureș cu primirea în cadrul academiei a dulgherilor Ion Schiopei, Petru Boris, constructori de biserici și a regretatului Pătru Iura, constructor de biserici, primit post mortem.

În cadrul Zilelor Culturii Vâlcene, care au avut loc în perioada 5-6 iulie 2008, în Muzeul în aer liber din Dumbrava Sibiului, au fost primiți ca și membri în academie următorii: Gheorghe Bobei (1897-1973), din Bărbătești, poet, folclorist, dirijor, rapsod popular, primul izvor de cântece pentru „Rapsozii Oltului”, primit post mortem; Ilie Zugrăvescu (1912-2002), din satul Izvor, comuna Crețeni, rapsod, dirijor și fondator al ansamblului de cântece și dansuri „Dor de plai”, primit post mortem; Vartolomei Todeci, cunoscut rapsod popular din Vaideeni, inițiatorul Sărbătorii folclorice pastorale „Învârtita dorului”; Tudor Florea, cântăreț la fluier, dansator și coregraf, coordonatorul Ansamblului de dansuri „Runceanca” al Căminului Cultural Runcu; Puiu Ignătescu, unul dintre cei mai cunoscuți dansatori ai Vâlcei.

În 26 iulie 2008, a fost vernisată Gospodăria de la Găleșoia, din cadrul Muzeului în aer liber, manifestare cu ocazia căreia au fost primiți în Academia Artelor Tradiționale: Dumitru Coneriu, olar din Găleșoia, județul Gorj; Vasile Moldoveanu, sculptor în lemn, din Moreni, județul Dâmbovița; Ștefan Popescu, recunoscut constructor de instrumente muzicale și instrumentist din Gorj.

În cadrul Festivalului Național al Tradițiilor, una dintre cele mai cunoscute manifestări organizate de Muzeul „ASTRA”, au fost primiți în Academia Artelor tradiționale din România următorii: Kiss Francisc, dogar din Reghin, Victoria Fodor Demian, poet și rapsod popular din Mureș; Rafila Moldovan, rapsod popular tot din Mureș; Vasile Crișan, lutier din Reghin; Nicolae Ciurba, lutier din Reghin; Ansamblul Folcloric „Spicul” din Luciu, județul Ialomița.

Din județul Cluj a fost primit în academie șelarul Dioszeghi Albert, tot în anul 2008.

În data de 12 decembrie 2008, în Dumbrava Sibiului, Muzeul „ASTRA” a organizat o ultimă întâlnire, în anul acesta, a membrilor „Academiei Artelor Tradiționale din România”.

Cu emoția caldă de sărbătoare, am primit alături de noi pe cei mai dragi prieteni ai muzeului, sau mai precis pe cei mai fideli prieteni ai artei autentice populare din România, dorind să nu treacă anul 2008, fără a le mai fi pentru încă o dată gazdă bună.

Unele dintre importantele deziderate ale acestei reuniuni au fost prezentarea în avant-premieră a Catalogului de colecție „Academia Artelor Tradiționale din România”, publicație mult așteptată, pregătită de Muzeul „ASTRA”, și, nu în ultimul rând, invitarea la expoziția, dedicată „academiei țăranului și satului românesc”, care va fi vernisată în 30 ianuarie 2009, în sala Casei Artelor, eveniment ce se anunță, încă de pe acum, o metaforă a comuniunii într-o tradiție.

Printre cei prezenți la această reuniune, au fost și Nicolae Nica, Traian Ciuculescu, Dan Gherasimescu, Ioan Măric, Mihai Popa, Elena Gavriș, Veturia Suci, Aurica Brândușe, Lucia Todoran.

Din Sibiu ne-au onorat cu prezența Lucia Nica, Ioan Lăpădat, Maria Sterp, Sena Stânișor. Nu putem să nu omitem prezența atât a lui Nicolae Sabău, cât și doamnei Elena Jurjescu-Todi.

Doamna Maria Constantinescu a fost alături de Muzeul „ASTRA”, ca întotdeauna.

Atmosfera a fost de o intimitate sufletească aparte, discutându-se despre edițiile anului 2008, cât și despre proiectele anului 2009.

Câteva dintre ideile centrale ale discuțiilor, pe care le enumerăm în acest succint discurs al nostru, au fost că indiferent de transformările, ce au loc, mereu și mereu, în evoluția artei populare, „Academia Artelor Tradiționale din România” va lupta pentru păstrarea autenticității tradiției, ce se înnoiește, cu an și an, dar esența ei este necesar să rămână aceeași, chiar dacă forma se mai schimbă. De unde și până unde se întinde adevărata TRADIȚIE? - a fost una dintre întrebările aproape obsedante a colocviului nostru.

Această ultimă întâlnire din anul 2008 s-a dovedit a fi asemenea unei „infuzii de speranță și optimism”, cum a numit-o sugestiv domnul Traian Ciuculescu.

Astfel putem afirma cu certitudine: Academia Artelor Tradiționale din România este cheia de boltă a edificiului piramidal național, clădit de Muzeul „ASTRA” la îndemnul UNESCO: Tezaure Umane VII.

Grădina paradisiacă a țăranului nemuritor al artelor populare, locul însămânțat de bucuria întâlnirii cu magiștrii artelor tradiționale. Aici și numai aici, în templul cuvenit voievozilor culturii noastre tradiționale, regăsim portretele creatorilor consacrați, ale căror opere poartă semnătura bunei-cuviințe estetice, trăite zi de zi de țăranul român, blazonul de noblețe a spiritualității.

Academia Artelor Tradiționale din România s-a dovedit a fi un proiect luminos al Muzeului „ASTRA”, care a pendulat, cu noblețe, între un ideal, un deziderat și o recunoaștere oficială, dar, mai presus de toate, rămâne un elogiu discret adus mereu și mereu...frumuseții simplității...

THE ACADEMY OF TRADITIONAL FOLK ARTS IN ROMANIA A PROJECT THAT PASSED THROUGH MORE PHASES: IDEAL, NEED AND OFFICIAL RECOGNITION

The paper is an essay on the Romanian peasant perceived as a spring of life that is lived with a beautiful simplicity.

„ASTRA” Museum always adopted and developed the promotion of the folk artisan, of the genuine peasant. The Academy is a structure that wishes to safeguard, to preserve and promote this living human treasure that fully deserves to be acknowledged as one of the top cultural values.

„The Academy of Traditional Folk Arts” is the unique national forum that recognizes, appreciates and honors the most valuable and reputed folk art creators and interpreters that were selected and nominated by the best specialists in ethnology and folklore.

The folk artisans are from all over the country, from all social and ethnical groups and they represent all the genres of the folk artistic creation.

In a few words the Academy of Traditional Folk Arts can be defined as a project that along the many years of its development it oscillated between an ideal, need and official recognition. But first and foremost it stands for an unobtrusive praise brought for time and again...to the beauty of simplicity...

*Te Deum, Biserica din Dretea, județul Cluj - Muzeul în aer liber din Dumbrava Sibiului.
Vizita domnilor acad. Ionel Haiduc și acad. Florin Gheorghe Filip,
Președintele și Vicepreședintele Academiei Române.
12 august 2007*

*Adela Petre - țesătoare,
Buzău*

*Valeria Arnăutu, Valeria Peter Predescu,
Olivia Tima și prof. dr. Corneliu Ioan Bucur,
12 august 2007*

*Primirea domnului Simion Cojocaru
în Academia Artelor Tradiționale din România
în prezența domnului Giorgio Ficarelli,
reprezentantul Comisiei Europene la București,
18 mai 2007*

*Întâlnirea domnului acad. Ionel Haiduc,
Președintele Academiei Române și a
domnului acad. Florin Filip,
Vicepreședintele Academiei Române, cu membrii
Academiei Artelor Tradiționale din România.
Muzeul în aer liber din Dumbrava Sibiului,
12 august 2007*

